

Z pozemského Spojeného království odešel Bob Bunce – botanik, ekolog a znalec krajín

Z Velké Británie přišla smutná zpráva, že 24. dubna 2022 zemřel ve věku 81 let prof. Robert Gerald Henry Bunce. Byl jedním z pilířů zakládající generace Mezinárodní asociace pro ekologii krajiny (IALE) a velkým přítelem české komunity angažující se v tomto vědeckém směru. Jako svědek prožitých skutečností obsažených v předchozí větě se nevyhnu zčásti osobnímu ladění tohoto textu.

V době, kdy jsme se seznámili (dva roky po založení IALE, na sympoziu v dánském Roskilde r. 1984), měl za sebou již 10 let výzkumné práce pod střechou Institute of Terrestrial Ecology (ITE) v britské Cumbrii (Merlewood Station, Grange-over-Sands), jakož i práci pro ochranu přírody v rámci Nature Conservancy v Merlewoodu. V ITE pracoval po celou dobu existence ústavu (1974–2000) a vazby neukončil ani po transformaci části instituce do Centra pro ekologii a hydrologii. Bezprostředně po setkání v Roskilde jsem přes několik zemí s návštěvami vědeckých institucí docestoval do anglické oblasti Morecambe Bay a našel tam na sérii dní útočiště v Allithwaite u Boba a Fredy Bunceových s jejich synem Davidem, seznámil se s projekty ústavu v Grange-over-Sands, toulal se po pastvinách s tisíciletými klony kapradiny hasivky orličí, zajel na kole na sever do země jezerních básníků (Lake District) a pokusil se s pomocí průvodce překonat za odlivu záliv napříč tekutými písky. O osm let později, už po politickém uvolnění u nás, jsem v ITE měl možnost absolvovat vědeckou stáž, sdílet ji s mou rodinou, a objasnit ve srovnávací studii roli živých plotů při retenci spadu dusíku v krajině kolem silného bodového zdroje znečištění, farmy vepřů. S Bobem jsme se setkávali na konferencích a kongresech IALE, v r. 1998 na první konferenci IALE v České republice při pražských oslavách 650. výročí založení Univerzity Karlovy, z níž si spolu s něko-

1 Robert G. H. Bunce (uprostřed), za ním syn David a vpravo manželka Freda na pražské krajinně-ekologické konferenci IALE v rámci oslav 650. výročí založení Univerzity Karlovy v r. 1998. Foto z archivu P. Kováře

lika dalšími zahraničními osobnostmi odvezl zlatou medaili UK udělenou za podporu mladých vědeckých pracovníků během předchozího režimu v Československu. Byl to zlomový okamžik, který zesílil podporu od Boba a dalších osobností IALE ve prospěch usnadnění vzniku národní větve asociace o rok později, s následně ustáleným tuzemským názvem Česká společnost pro ekologii krajiny (IALE-CZ). Mezinárodní spolupráce se rozrůstala, např. v kooperaci zástupců 14 evropských zemí v projektu 5. rámcového programu EU: BioHab (Biodiversity and Habitats, 2002–05), jehož koordinátorem a hlavním ideovým tahounem byl Bob Bunce. Výstupní koncept klasifikace a monitoringu stanovišť EU byl kolektivně publikován (Landscape Ecology 2008, 23: 11–25) a postupně přijímán do přístupů v nakládání s krajinou a v legislativně zakotvených procedurách řady států EU (Živa 2020, 5: 228–231). V r. 2010 se Bob aktivně účastnil mezinárodní konference IALE uspořádané na Moravě (a oslavil tu kulaté narozeniny). Buď sám, nebo s rodinou či dalšími kolegy navštívil ČR také soukromě, měl zde přednášky pro studenty nebo absolvoval terénní exkurze (vždy pilně kreslil – zachycoval skicami krajiny a charakteristické objekty v nich).

Alespoň v kostce k jeho curriculum. Narodil se 21. října 1940 v Dorchesteru. Jeho otec Gerald byl architektem (např. restauroval anglikánský farní kostel Saint Mary Redcliffe v Bristolu po druhé světové válce). Jeho matka Doris (rozená Jaggardová) byla botaničkou a společně s ní už v chlapeckých letech Bob navštěvoval akce britské botanické

společnosti. Absolvoval wellingtonskou školu v Somersetu. Titul bakalář věd (B.Sc.) získal v oboru botanika v Bangoru, Ph.D. v oboru ekologie tamtéž. V r. 1965 se oženil s Fredou Brownovou. Zpočátku pracoval v oblasti ochrany přírody; v letech 1966–68 vyvíjel alometrické techniky na odhad hmotnosti sušiny stromů a jejich produkci z jednoduchých měření, např. obvodu stromů. V letech 1969–73 rozvíjel metody vegetačního průzkumu k hodnocení lesní vegetace. Organizoval a prováděl stratifikaci náhodných vzorků lesů na území celé Británie. Provedl počítačovou analýzu a interpretaci ekologie a významnosti výsledků. V letech 1974–76 aplikoval metody analýzy vegetace na informaci o prostředí získanou z map. Možnosti metody demonstroval na příkladech Shetlandu a Cumbrie, kde se na tomto základě začalo prosazovat územní plánování. V letech 1977–84 etabloval klasifikaci krajiny pro Velkou Británii, která posloužila jako základ ke krajinnému managementu zejména pro farmáře. Jeho klasifikace byla využita pro schéma vzorkování krajinného pokryvu a půd po radioaktivní kontaminaci Británie po černobylské havárii atomové elektrárny v r. 1986. Rozvíjel také metodologii umožňující porovnat potenciál využívání krajiny se současným stavem. V letech 1985–90 se zabýval modely odhadu potenciálu změny britské krajiny při zabudování i socioekonomických faktorů a v období 1990–93 pracoval na analýzách a interpretacích retrospektivních dat, která se týkala změn vegetace a krajinného krytu od r. 1978. Jeho přístup a metodologie expandovaly do kontinentální Evropy – bezprostředně byly aplikovány v monitorovacích sítích Německa, Rakouska, Švédska nebo Španělska. Od r. 1994 až do nedávné doby se věnoval vývoji klasifikace prostředí Evropy a jejího využití ke koordinaci krajinných a ekologických dat. Publikoval několik set vědeckých a odborných článků a je hlavním autorem či spoluautorem řady knižních publikací. Rozhovor s ním vyšel časopisecky (Živa 1997, 3) a v knize Rozhovory se Živou (blok 1. Rozhovory s vědci, Kovář 2009).

V letech 2003–07 byl Bob zvolen prezidentem IALE. Ve výzkumných institucích působil aktivně do r. 2019. Jeho četné pedagogické zkušenosti se zrodily ze spolupráce s řadou vysokých škol, byl vedoucím bakalářských a magisterských kurzů např. na IGER, Wye College, College Ambleside, od r. 1987 Lancaster University, po r. 2000 působil na ALTERRA Green World Research v holandském Wageningenu a nakonec jako profesor a vedoucí Environmental Sciences at the Estonian University of Life Sciences v Tartu. Od r. 1993 byl členem Commission on Environmental Sustainable Protection při IUCN. Členem mezinárodní redakce časopisu Journal of Landscape Ecology vydávaného IALE-CZ byl počínaje ročníkem 2018, což bohužel nenávratně skončilo dubnem 2022. Bobova činnost, přátelské a povzbudivé jednání v mezilidských vztazích a ochota vždy poradit nebo přiložit ruku k dílu bude širokému spektru jeho známých a přátel chybět.

Použitá literatura uvedena na webu Živa. K dalšímu čtení Živa 2015, 1: III–VI; 2020, 5: CXXXIII.